

Mål C-492/08

Europeiska kommissionen

mot

Republiken Frankrike

”Fördragsbrott – Direktiv 2006/112/EG – Mervärdesskatt – Reducerad skattesats – Artiklarna 96 och 98.2 – Punkt 15 i bilaga III – Rättshjälp – Advokattjänster – Hel eller delvis ersättning från staten”

Sammanfattning av domen

*Bestämmelser om skatter och avgifter – Harmonisering av lagstiftning – Omsättningsskatt – Gemensamt system för mervärdesskatt – Möjlighet för medlemsstaterna att tillämpa en reducerad skattesats för vissa varor och tjänster*

*(Rådets direktiv 2006/112, artiklarna 96 och 98.2 och punkt 15 i bilaga III)*

En medlemsstat underlåter att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 96 och 98.2 i direktiv 2006/112 om ett gemensamt system för mervärdesskatt genom att tillämpa en reducerad mervärdesskattesats för tjänster som advokater, advokater vid Conseil d’État och Cour de cassation samt jurister tillhandahåller inom ramen för rättshjälpssystemet och för vilka de helt eller delvis erhåller ersättning från staten.

Det framgår nämligen av punkt 15 i bilaga III till direktiv 2006/112, till vilken det hänvisas i artikel 98.2 i samma direktiv, att det inte är tillåtet enligt bestämmelsen att tillämpa en reducerad mervärdesskattesats på samtliga tjänster av social karaktär utan endast på sådana tjänster som tillhandahålls av organ som uppfyller det dubbla kravet att de ska ha social karaktär och vara engagerade i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete. Härav följer att en medlemsstat, för att kunna leva upp till ordalydelsen i punkt 15 i bilaga III till direktiv 2006/112, inte kan tillämpa en reducerad mervärdesskattesats för tjänster som tillhandahålls av privata företag som drivs i vinstsyfte endast på grundval av tjänsternas karaktär utan att bland annat beakta dessa företags övergripande syften och hur stabilt deras sociala engagemang är.

Mot bakgrund av deras övergripande syften och den omständigheten att deras eventuella sociala engagemang inte är stabilt, kan yrkesgruppen advokater och jurister inte generellt anses ha social karaktär. Även om det antogs att de tjänster som dessa advokater och jurister tillhandahåller inom ramen för rättshjälpssystemet har social karaktär och kan kvalificeras som ”hjelparbete eller socialt trygghetsarbete”, är denna omständighet inte tillräcklig för att slutsatsen att advokaterna och juristerna kan kvalificeras som ”organ ... som är engagerade i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete”, i den mening som avses i punkt 15 i bilaga III till direktiv 2006/112, ska kunna dras.

(se punkterna 43, 45–47 och 49 samt domslutet)

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 17 juni 2010 (\*)

”Fördragsbrott – Direktiv 2006/112/EG– Mervärdesskatt – Reducerad skattesats – Artiklarna 96 och 98.2 – Punkt 15 i bilaga III – Rättshjälp – Advokattjänster – Hel eller delvis ersättning från staten”

I mål C-492/08,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 226 EG, som väckts den 14 november 2008,

**Europeiska kommissionen**, företrädd av M. Afonso, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

**Republiken Frankrike**, företrädd av G. de Bergues och J.-S. Pilczer, båda i egenskap av ombud,

svarande,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Tizzano samt domarna A. Borg Barthet, M. Ilešić (referent), M. Safjan och M. Berger,

generaladvokat: N. Jääskinen,

justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

och efter att den 11 februari 2010 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

## **Dom**

1 Europeiska gemenskapernas kommission har yrkat att domstolen ska fastställa att Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 96 och 98.2 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 347, s. 1), genom att tillämpa en reducerad mervärdesskattesats för

tjänster som advokater, advokater vid Conseil d'État och Cour de cassation samt jurister tillhandahåller, för vilka de helt eller delvis erhåller ersättning från staten inom ramen för rättshjälpssystemet.

## **Tillämpliga bestämmelser**

### *Unionsrätten*

2 Genom direktiv 2006/112 omarbetades rådets sjätte direktiv 77/388/EEG av den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatter – Gemensamt system för mervärdesskatt: enhetlig beräkningsgrund (EGT L 145, s. 1; svensk specialutgåva, område 9, volym 1, s. 28, nedan kallat sjätte direktivet). Direktiv 2006/112 ersatte direktiv 77/388 med verkan från den 1 januari 2007.

3 I artikel 96 i direktiv 2006/112, som ersätter artikel 12.3 a första stycket första meningen i sjätte direktivet, föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall tillämpa en normalskattesats för mervärdesskatt, som skall fastställas av varje medlemsstat som en viss procentsats av beskattningsunderlaget och som skall vara densamma för leverans av varor och tillhandahållande av tjänster.”

4 I artikel 97.1 i direktiv 2006/112, som ersätter artikel 12.3 a första stycket andra meningen i sjätte direktivet, föreskrivs att "[f]rån och med den 1 januari 2006 till och med den 31 december 2010 får normalskattesatsen inte vara lägre än 15 [procent]”.

5 I artikel 98.1 och 98.2 i direktiv 2006/112, vilka motsvarar artikel 12.3 a tredje stycket i sjätte direktivet, anges följande:

”1. Medlemsstaterna får tillämpa en eller två reducerade skattesatser.

2. De reducerade skattesatserna får endast tillämpas på leverans av varor och tillhandahållande av tjänster i de kategorier som anges i bilaga III.

...”

6 I bilaga III till direktiv 2006/112, som har rubriken ”Förteckning över leveranser av varor och tillhandahållanden av tjänster på vilka reducerade mervärdesskattesatser som avses i artikel 98 får tillämpas”, nämns i punkt 15 ”leverans av varor och tillhandahållanden av tjänster av organ som är erkända av medlemsstaterna som organ av social karaktär och som är engagerade i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete, i den mån dessa transaktioner inte är undantagna från skatteplikt i enlighet med artiklarna 132, 135 och 136”. Denna bestämmelse motsvarar bilaga H till sjätte direktivet.

7 I artikel 132.1 g i direktiv 2006/112, som ersätter artikel 13 A 1 g i sjätte direktivet, föreskrivs som ett undantag för vissa verksamheter av hänsyn till allmänintresset ”tillhandahållanden av tjänster och leveranser av varor med nära anknytning till hjälparbete eller socialt trygghetsarbete, däribland sådana som görs av ålderdomshem, av offentligrättsliga organ eller av andra organ som av medlemsstaten i fråga är erkända som organ av social karaktär.”

### *Nationell rätt*

8 I artikel 279 i allmänna lagen om skatter och avgifter (code général des impôts, nedan kallad CGI) föreskrivs följande:

”En reducerad mervärdesskattesats om 5,50 procent ska tillämpas på följande:

...

f. tjänster som advokater, advokater vid Conseil d'État, vid Cour de cassation och jurister tillhandahåller och för vilka de helt eller delvis ersätts av staten inom ramen för rättshjälpssystemet

...”

9 Denna bestämmelse tillämpas sedan den 1 april 1991 och har antagits med stöd av artikel 32 i 1991 års finanslag (lag nr 90-1168 av den 29 december 1990), enligt vilken det ska tas ut mervärdesskatt för tjänster som tillhandahålls av advokater, av advokater vid Conseil d'État och Cour de cassation och av jurister.

### **Det administrativa förfarandet**

10 Kommissionen tillställde den 10 april 2006 Republiken Frankrike en formell underrättelse i vilken kommissionen angav att det var oförenligt med bestämmelserna i artikel 12.3 a i sjätte direktivet och bilaga H till samma direktiv att tillämpa en reducerad mervärdesskattesats för tjänster som advokater, advokater vid Conseil d'État och Cour de cassation samt jurister tillhandahåller inom ramen för rättshjälpssystemet.

11 Republiken Frankrike anförde i sitt svar av den 12 juli 2006 att syftet var att underlätta möjligheten till domstolsprövning för de ekonomiskt sämst bemedlade, och Republiken Frankrike påpekade att de tjänster som tillhandahålls av advokater och jurister inom ramen för rättshjälpssystemet återfinns bland de tjänster som anges i punkt 14 i bilaga H till sjätte direktivet.

12 Eftersom kommissionen inte övertygades av detta svar riktade den, den 15 december 2006, ett motiverat yttrande till Republiken Frankrike med anmodan om att denna måtte vidta nödvändiga åtgärder för att rätta sig efter yttrandet inom en frist på två månader från mottagandet.

13 Republiken Frankrike upprepade sitt tidigare ställningstagande i skrivelse av den 13 februari 2007, nämligen att det är förenligt med bestämmelserna i sjätte direktivet att tillämpa en reducerad skattesats på tjänster som advokater tillhandahåller inom ramen för rättshjälpssystemet.

14 Republiken Frankrikes argument övertygade inte kommissionen som beslutade att väcka förevarande talan.

### **Talan**

#### *Parternas argument*

15 Kommissionen har inledningsvis påpekat att eftersom fristen för att följa direktivet löpte ut vid en tidpunkt efter den 1 januari 2007, och därmed efter att sjätte direktivet upphört att gälla, ska motsvarande bestämmelser i direktiv 2006/112 tillämpas i detta mål.

16 Kommissionen har, med hänvisning till dom av den 18 januari 2001 i mål C-283/89, kommissionen mot Spanien (REG 2001, s. I-2445), punkterna 19 och 20, gjort gällande att bestämmelserna i artikel 98.2 och i bilaga III till direktiv 2006/112 ska tolkas restriktivt och i enlighet med deras gängse betydelse i allmänt språkbruk, eftersom dessa bestämmelser möjliggör för medlemsstaterna att göra avsteg från principen att det är den generella mervärdesskattesatsen som ska tillämpas. De tjänster som tillhandahålls av advokater, av advokater vid Conseil d'État och Cour de cassation samt av jurister inom ramen för rättshjälpssystemet enligt artikel 279 f CGI

omfattas emellertid inte av någon av de kategorier som anges i bilaga III till direktiv 2006/112, och de kan inte jämföras med "tillhandahållande av tjänster av organ som är erkända av medlemsstaterna som organ av social karaktär och som är engagerade i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete" i punkt 15 i bilaga III.

17 Kommissionen anser härvidlag att två villkor ska vara uppfyllda för att punkt 15 ska kunna tillämpas, nämligen för det första att de berörda tjänsterna har en viss kvalitet och för det andra att det är frågan om tjänster av en viss karaktär.

18 Vad beträffar det första villkoret har kommissionen påpekat att advokaterna, oberoende av om de från tid till annan bistår personer inom ramen för rättshjälpsystemet inte kan anses som "organ som är erkända ... som organ av social karaktär". Även om förutsättningarna och villkoren för att erkännas som ett sådant organ inte anges i direktiv 2006/112, förefaller det ändå krävas en viss varaktighet i förhållandet mellan medlemsstaten och de skattskyldiga som gynnas av en reducerad sats. Tillämpningen i Frankrike av den reducerade satsen på vissa tjänster som tillhandahålls av advokater är emellertid inte förbunden med en fast egenskap hos tjänstetillhandahållaren utan endast med den omständigheten att tjänsterna tillhandahålls inom ramen för rättshjälpsystemet. Den tolkning som Republiken Frankrike har föreslagit för att kunna försvara att den franska lagstiftningen är förenlig med direktiv 2006/112 skulle således medföra att undantaget i punkt 15 i bilaga III inte endast skulle tillämpas med avseende på tjänstetillhandahållare som getts en privilegierad ställning av staten på grund av tjänsternas sociala karaktär utan skulle gälla alla skattskyldiga, förutsatt att staten helt eller delvis stod för deras ersättning.

19 Vad beträffar det andra villkoret anser inte kommissionen att de tjänster som advokaterna tillhandahåller inom ramen för rättshjälpsystemet kan betraktas som "hjelparbete eller socialt trygghetsarbete". Dessa tjänster består nämligen i juridiskt bistånd och har samma karaktär som de tjänster som tillhandahålls klienter som inte är berättigade till rättshjälp. Den omständigheten att den ersättning som utgår till en advokat inom ramen för rättshjälpsystemet i allmänhet är otillräcklig förändrar inte grundkaraktären hos de tjänster som denne advokat tillhandahåller. Kommissionen anser det således vara felaktigt, såsom Republiken Frankrike har anfört, att en advokat som bistår en person som åtnjuter rättshjälp övergår från rådgivning och försvar till socialt trygghetsarbete.

20 Enligt kommissionen skulle den tolkning som Republiken Frankrike har förordat nämligen innebära att villkoret avseende tjänstens karaktär ersattes av ett annat villkor som avser mottagarnas bristande resurser. Kommissionen anser att om denna tolkning godtas skulle det medföra att det skulle vara möjligt att tillämpa den reducerade satsen på alla tjänster som utgör stöd till de sämst bemedlade. Unionslagstiftaren har genom att fastställa en begränsad förteckning över leveranser av varor och tjänster som kan omfattas av den reducerade satsen emellertid gjort ett uttryckligt val att begränsa de tillfällen där denna sats kan tillämpas. För övrigt är det inte förenligt med mervärdesskattens karaktär av generell konsumtionsskatt att det tillämpas olika skattesatser utifrån de inkomster varje enskild köpare av varor eller tjänster har.

21 Kommissionen anser för övrigt att Republiken Frankrikes argument att det skulle skada de sämst bemedlades tillgång till domstolsprövning att tillämpa en normal mervärdesskattesats på advokattjänster är felaktigt. Kommissionen anser hur som helst att strävan efter att uppnå detta syfte inte kan motivera att bestämmelserna i direktiv 2006/112, enligt vilka tillämpningen av reducerade satser begränsas, inte iakttas.

22 Republiken Frankrike har hävdatt att artikel 279 f CGI är förenlig med artiklarna 96 och 98 i direktiv 2006/112, eftersom de tjänster för vilka advokaterna helt eller delvis får ersättning från staten inom ramen för rättshjälpsystemet uppfyller de två villkor som anges i punkt 15 i bilaga III

till direktivet.

23 Vad beträffar det första villkoret har Republiken Frankrike påpekat att advokater som tillhandahåller tjänster inom ramen för rättshjälpssystemet utgör organ som Frankrike har erkänt som organ av social karaktär. Republiken Frankrike anser nämligen att den tolkning som domstolen gjorde i dom av den 26 maj 2005 i mål C-498/03, Kingscrest Associates och Montecello (REG 2005, s. I-4427), av det motsvarande uttrycket "organ ... som är erkända som organ av social karaktär" i artikel 13 A.1 g i sjätte direktivet, nu artikel 132.1 g i direktiv 2006/112 kan överföras på detta mål. Enligt denna funktionella tolkning är ordet "organ" i princip tillräckligt brett för att också omfatta fysiska personer och privata företag som drivs i vinstsyfte. Eftersom det varken i sjätte direktivet eller i direktiv 2006/112 närmare anges några förutsättningar eller villkor för att erkänna de berörda organen som organ av social karaktär, fastslog domstolen att det således i princip ankommer på varje medlemsstat att i sin nationella rättsordning fastställa bestämmelser för när ett sådant erkännande kan ges sådana inrättningar.

24 Republiken Frankrike har gjort gällande att artikel 279 f CGI uppfyller de kriterier som behöriga nationella myndigheter enligt rättspraxis ska beakta när de avgör om ett organ har social karaktär, nämligen att det finns specifika bestämmelser i lag eller annan författning, allmänintresset i det berörda skattepliktiga företagets verksamhet, att andra skattskyldiga som tillhandahåller samma tjänster redan har ett motsvarande erkännande samt att kostnaderna för de berörda tjänsterna i stor utsträckning eventuellt täcks av andra organ för social trygghet. De tjänster som advokater tillhandahåller inom ramen för rättshjälpssystemet omfattas av specifika skatterättsliga bestämmelser, tjänsterna är av allmänintresse, samtliga advokater som tillhandahåller de berörda tjänsterna omfattas av ett liknande erkännande och ett liknande system och kostnaderna för tjänsterna bärs delvis eller helt av staten.

25 Den fasta karaktär som präglar relationen mellan staten och advokaterna, om det utgås från att detta är ett relevant kriterium, säkerställs dessutom av den omständigheten att de berörda tjänsterna omfattas av artikel 279 f CGI. Härtill kommer att även om advokaterna inte regelmässigt åtar sig att tillhandahålla rättshjälp kan samtliga advokater när som helst utpekas av rättsens ordförande eller av advokatsamfundet och de är då förpliktade att åta sig uppdrag.

26 Vad beträffar det andra villkoret anser Republiken Frankrike att de advokater som tillhandahåller tjänster inom ramen för rättshjälpssystemet bidrar till att säkerställa att de sämst bemedlade får tillgång till domstolsprövning, vilket har erkänts som en grundläggande rättighet i artikel 47 tredje stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som proklamerades i Nice den 7 december 2000 (EGT C 364, s. 1) och som anpassades i Strasbourg den 12 december 2007 (EUT C 303, s. 1).

27 Republiken Frankrike har angett fyra indicier mot bakgrund av vilka denna medlemsstat anser det möjligt att fastställa om ett organ är engagerat i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete. Dessa är att förverkliga ett socialt föremål till gagn för de sämst bemedlade, att förverkliga den nationella solidariteten genom att omfördela finansieringsbördan, att tillhandahålla tjänster utan vinstsyfte och att pålägga tjänestetillhandahållaren särskilda förpliktelser.

28 Vad särskilt avser de två sistnämnda indicierna har Republiken Frankrike påpekat att det nämnda stödet inte har något vinstsyfte såtillvida som det fasta arvudet inte täcker advokaternas kostnader för tjänsterna. Advokaterna är vidare inom ramen för rättshjälpssystemet underkastade särskilda förpliktelser, eftersom de är skyldiga att följa de beslut som fattas och därmed acceptera att tillhandahålla tjänster till mindre bemedlade och för vilka staten lämnar en ersättning som inte täcker deras kostnader.

29 Republiken Frankrike har tillfogat att den omständigheten att föremålet för och mottagarna

av tjänsten beaktas för att kvalificera en tjänst som "hjälparbete eller socialt trygghetsarbete" inte är oförenligt med att tjänstens karaktär och innehåll beaktas. Det är tvärtom vanligt att en tjänst kvalificeras med utgångspunkt i båda dessa faktorer. Frågan huruvida verksamheter som till sitt innehåll och till sin karaktär är identiska eventuellt ska anses som socialt trygghetsarbete ska avgöras med ledning av vilka medel som mottagarna av dessa verksamheter har.

30 Det ska således göras en åtskillnad mellan en advokats traditionella funktion på den öppna marknaden och den verksamhet som en advokat som bistår en person som beviljats rättshjälp utövar. Även om de tjänster som tillhandahålls i båda fallen är identiska ska de tjänster som advokaten utför inom ramen för rättshjälpssystemet anses som socialt trygghetsarbete på grundval av det sociala syftet och tjänstemottagarnas låga inkomster.

### *Domstolens bedömning*

31 Det ska inledningsvis erinras om att kommissionen genom en talan om fördragsbrott har möjlighet att få fastställt att skyldigheter som härrör från den ursprungliga versionen av en gemenskapsrättsakt, som senare ändrats eller upphävts, och som kvarstår genom de nya bestämmelserna, har åsidosatts (dom av den 5 oktober 2006 i mål C-275/04, kommissionen mot Belgien, REG 2006, s. I-9883, punkt 35, och av den 11 december 2008 i mål C-174/07, kommissionen mot Italien, REG 2008, s. I-180, punkt 31).

32 I målet råder enighet om att de skyldigheter som följer av artiklarna 96 och 98.2 i direktiv 2006/112 motsvarar de skyldigheter som tillämpades med stöd av artikel 12.3 a i sjätte direktivet innan direktiv 2006/112 trädde i kraft. Kommissionen kan följaktligen väcka talan om fördragsbrott även om kommissionen i den formella underrättelsen och det motiverade yttrandet grundade sig på de motsvarande bestämmelserna i sjätte direktivet, vilket då var tillämpligt.

33 Vad beträffar prövningen i sak är parterna oeniga om huruvida de tjänster som tillhandahålls av advokater, av advokater vid Conseil d'État och Cour de cassation samt av jurister inom ramen för rättshjälpssystemet, och som avses i artikel 279 f CGI, utgör tjänster som tillhandahålls av organ som är erkända av medlemsstaterna som organ av social karaktär, och som är engagerade i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete i den mening som avses i punkt 15 i bilaga III till direktiv 2006/112, på ett sådant sätt att Republiken Frankrike kan tillämpa en reducerad mervärdesskattesats på dessa tjänster med stöd av artikel 98.2 i direktivet.

34 Eftersom uttrycket "tillhandahållande av tjänster av organ som är erkända av medlemsstaterna som organ av social karaktär och som är engagerade i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete" i punkt 15 i bilaga III till direktivet inte definieras i direktivet, ska detta uttryck tolkas mot bakgrund av det sammanhang i direktiv 2006/112 som det ingår i (se, analogt, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien, punkt 17, och av den 18 mars 2010 i mål C-3/09, Erotic Center, REU 2010, s. I-0000, punkt 14).

35 Det framgår av artikel 98 i direktiv 2006/112 att medlemsstaterna, med undantag från principen att normalskattesatsen ska tillämpas, har möjlighet att tillämpa en eller två reducerade mervärdesskattesatser. Enligt samma bestämmelse får dessutom de reducerade mervärdesskattesatserna endast tillämpas på tillhandahållande av sådana varor och tjänster som anges i bilaga III till detta direktiv. Det följer av fast rättspraxis att bestämmelser som utgör undantag från en princip ska tolkas restriktivt (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Spanien, punkterna 18 och 19 och där angiven rättspraxis, och domen i det ovannämnda målet Erotic Center, punkt 15).

36 Med beaktande av de syften som lagstiftaren önskar uppnå har domstolen fastslagit att uttrycket "organ som av medlemsstaten i fråga är erkända som organ av social karaktär" i artikel

13 A 1 g i sjätte direktivet, som motsvarar artikel 132.1 g i direktiv 2006/112, i princip är tillräckligt brett för att också omfatta fysiska personer och privata företag som drivs i vinstsyfte (se dom av den 7 september 1999 i mål C-216/97, Gregg, REG 1999, s. I-2921, punkt 24, samt domen i det ovannämnda målet Kingscrest Associates och Montecello, punkterna 35 och 47).

37 Även om det ingår i ordet "organ" att det ska finnas en individualiserad enhet som fullgör en viss uppgift finns det nämligen inget hinder för att fysiska personer kan uppfylla dessa villkor (se domarna i de ovannämnda målen Gregg, punkt 18, och Hoffmann, punkt 24). Även om vinstsyftet utgör ett relevant kriterium som ska beaktas då det fastställs huruvida en organisation är en välgörenhetsorganisation i den mening som avses i nämnda bestämmelse, medför ett sådant syfte inte på något sätt, under några omständigheter, att det är uteslutet att det föreligger en sådan organisation (se domen i det vannämnda målet Kingscrest Associates och Montecello, punkt 46).

38 Det finns inte några skäl att göra avsteg från denna bedömning med avseende på den kategori som avses i punkt 15 i bilaga III till direktiv 2006/112. Tvärtom, vilket också generaladvokaten särskilt påpekade i punkt 84 i förslaget till avgörande, är denna tolkning när det gäller undantag från mervärdesskatteplikt i ännu högre grad tillämplig på de reducerade mervärdesskattesatser som avses i bilaga III.

39 Härav följer att inom ramen för rättshjälpssystemet är advokater, advokater vid Conseil d'État och Cour de cassation samt jurister inte på förhand uteslutna från kategorin i punkt 15 i bilaga III till direktiv 2006/112 endast av det skälet att det är frågan om privata företag som drivs i vinstsyfte.

40 För att dessa advokater och jurister ska omfattas av denna kategori krävs det emellertid att medlemsstaterna faktiskt erkänner dem som organ av social karaktär som är engagerade i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete.

41 Det följer av rättspraxis att medlemsstaterna förfogar över ett utrymme för skönsmässig bedömning när de avgör om vissa organ har social karaktär. Denna skönsmässiga bedömning ska emellertid utövas i enlighet med unionsrätten, med beaktande av bland annat de begränsningar som anges i direktiv 2006/112 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 september 2002 i mål C-141/00, Kügler, REG 2002, s. I-6833, punkterna 54–57, domen i det ovannämnda målet Kingscrest Associates och Montecello, punkterna 51 och 52, samt dom av den 9 februari 2006 i mål C-415/04, Stichting Kinderopvang Enschede, REG 2006, s. I-1385, punkt 23).

42 Dessa begränsningar har bland annat åsidosatts om en medlemsstat tillerkänner ett organ social karaktär för att kunna tillämpa den reducerade mervärdesskattesatsen på vissa tjänster som dessa organ tillhandahåller i strid med ordalydelsen i punkt 15 i bilaga III till direktiv 2006/112.

43 Det framgår klart av ordalydelsen i punkt 15 att det inte är tillåtet enligt bestämmelsen att tillämpa en reducerad mervärdesskattesats på samtliga tjänster av social karaktär utan endast på sådana tjänster som tillhandahålls av organ som uppfyller det dubbla kravet att de ska ha social karaktär och vara engagerade i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete.

44 Unionslagstiftarens önskan att begränsa möjligheten att tillämpa en reducerad sats till de tjänster som tillhandahålls av organ som lever upp till detta dubbla krav skulle undergrävas, om en medlemsstat fritt kunde kvalificera privata företag som drivs i vinstsyfte som sådana organ som avses i punkt 15 endast av det skälet att dessa företag även tillhandahåller tjänster av social karaktär.

45 Härav följer att en medlemsstat, för att kunna leva upp till ordalydelsen i punkt 15 i bilaga III till direktiv 2006/112, inte kan tillämpa en reducerad mervärdesskattesats för tjänster som

tillhandahålls av privata företag som drivs i vinstsyfte endast på grundval av tjänsternas karaktär utan att bland annat beakta dessa företags övergripande syften och hur stabilt deras sociala engagemang är.

46 Mot bakgrund av deras övergripande syften och den omständigheten att deras eventuella sociala engagemang inte är stabilt, kan den yrkesgrupp advokater och jurister som avses i artikel 279 f CGI inte generellt anses ha social karaktär.

47 Även om det antogs att de tjänster som advokater och jurister tillhandahåller inom ramen för rättshjälpsystemet har social karaktär och kan kvalificeras som "hjälparbete eller socialt trygghetsarbete", är denna omständighet inte tillräcklig för att kunna dra slutsatsen att advokaterna och juristerna kan kvalificeras som "organ ... som är engagerade i hjälparbete eller socialt trygghetsarbete", i den mening som avses i punkt 15 i bilaga III till direktiv 2006/112.

48 Mot bakgrund av det anförda ska kommissionens talan bifallas.

49 Republiken Frankrike har följaktligen underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 96 och 98.2 i direktiv 2006/112 genom att tillämpa en reducerad mervärdesskattesats för tjänster som advokater, advokater vid Conseil d'État och Cour de cassation samt jurister tillhandahåller inom ramen för rättshjälpsystemet och för vilka de ersätts helt eller delvis av staten.

### **Rättegångskostnader**

50 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Frankrike ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Frankrike har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

**1) Republiken Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 96 och 98.2 i rådets direktiv 2006/112 av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt, genom att tillämpa en reducerad mervärdesskattesats för tjänster som advokater, advokater vid Conseil d'État och Cour de cassation samt jurister tillhandahåller inom ramen för rättshjälpsystemet och för vilka de helt eller delvis erhåller ersättning från staten.**

**2) Republiken Frankrike ska ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter

\* Rättegångsspråk: franska.